

zaterdag 2 juni 2018

Mad Hatters

Jörgen van Rijen trombone
Daria van den Bercken piano

I. Stravinsky 1882 – 1971

Pulcinella, arr. Daniel-Ben Pienaar
I Introdutione
II Serenata
III Scherzino-allegro-andante

M. Ravel 1875 – 1937

Don Quichotte à Dulcinée

I. Stravinsky 1882 – 1971

Tango

L. Berio 1925 – 2013

Sequenza v

G. Fauré 1885 – 1924

Masques et Bergamasques
Le plus doux Chemin
Clair de Lune

E.W. Korngold 1897 – 1957

Die tote Stadt
Tanzlied des Pierrots

I. Stravinsky 1882 – 1971

Pulcinella, arr. Daniel-Ben Pienaar
IV Tarantella
V Toccata
VI Gavotta

Huischroniqueur Herbert van Hasselt houdt na afloop van dit concert een pilaarpraatje. Verwacht prachtige anekdotes over de roemruchte geschiedenis van Amsterdam, de Noorderkerk en natuurlijk muziek. Herbert was voorheen directeur van de Amsterdamse Oude Kerk

Na afloop van het concert bieden wij u graag een kopje koffie of thee aan in de kerk.

Naast zijn werk als solotrombonist van het Koninklijk Concertgebouworkest is **Jörgen van Rijen** een veelgevraagd solist in binnen- en buitenland. Hij gaf concerten en masterclasses in bijna alle Europese landen, de Verenigde Staten, Canada, Japan, China, Korea, Rusland, Singapore en Australië en soleerde met vele orkesten en ensembles, waaronder het Koninklijk Concertgebouworkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Czech Philharmonic, BBC Symphony Orchestra, Taiwan Philharmonic en Nagoya Philharmonic.

Zijn speciale aandacht gaat uit naar het promoten van zijn instrument, het ontwikkelen van nieuw repertoire voor de trombone en het onder de aandacht van een groter publiek brengen van het bestaande repertoire. Het muziektijdschrift 'Luister' schreef in een recensie over zijn eerste cd: '...Van Rijen is een echte ambassadeur van zijn instrument, dat onder componisten nog steeds niet helemaal is ingeburgerd als virtuoos te gebruiken lid van de kopersectie. Maar er zijn dan ook niet erg veel trombonisten die het briljante niveau van Van Rijen halen. In toon, dynamiek, kleur, muzikaal inzicht en zeggingskracht is van Rijen ongeëvenaard...'

Jörgen studeerde bij George Wiegel aan het Rotterdams Conservatorium, waar hij zijn studie Uitvoerend Musicus afsloot met een 10 summa cum laude. Verder studeerde hij bij Michel Becquet aan het Conservatoire National Supérieur de Musique de Lyon, waar hij ook baroktrombone studeerde bij Daniel Lassalle. Daarnaast volgde hij diverse lessen en masterclasses bij autoriteiten als Christian Lindberg, Joseph Alessi, de fagottist Brian Pollard en de cellist Anner Bijlsma.

Er zijn vele nieuwe stukken voor Jörgen geschreven waaronder een tromboneconcert van Theo Verbey in opdracht van het Koninklijk Concertgebouworkest en stukken van Martijn Padding, Jacob ter Veldhuis, Kalevi Aho, Jan van Vlijmen, Florian Magnus Maier. In het voorjaar van 2017 speelde Jörgen de wereldpremière van een voor hem gecomponeerd tromboneconcert van James MacMillan uitgevoerd met het Koninklijk Concertgebouworkest o.l.v. Ivan Fischer.

Jörgen maakt regelmatig deel uit van het Lucerne Festival Orchestra o.l.v. Claudio Abbado. Hij geeft les aan het Conservatorium van Amsterdam en is International Visiting Professor aan de Royal Academy of Music, Londen. Verder is hij een actief kamermusicus in ensembles zoals het Nieuw Trombone Collectief, KCO Koper en Brass United.

Hij speelt exclusief op instrumenten van Antoine Courtois. Op het label Channel Classics zijn inmiddels 5 succesvolle cd's van Jörgen verschenen.

Pianiste **Daria van den Bercken** kreeg in 2012 de volle aandacht van de klassieke muzikwereld met het project *Händel At The Piano*. Via video's, concerten, alternatieve podia en platforms bereikte ze zowel liefhebber als nieuw publiek met de klaviermuziek van Georg Friedrich Händel.

De enthousiaste ontvangst van *Händel At The Piano* in binnen- en buitenland leidde onder andere tot de Amsterdamprijs 2012, (inter)nationale concerten en een internationale en veelgeprezen cd-release bij Sony Classical. In 2015 begon Daria haar tweede project, *Keys to Mozart*, waarbij Sony Classical wederom de begeleidende cd wereldwijd uitgaf.

Naast haar concerten ontwikkelde Daria 'Talk & Play'. Ze geeft deze vorm van muzikale presentatie aan universiteiten, bedrijven en platforms zoals TED – Ideas Worth Spreading.

Voor het seizoen 2017-18 ontwikkelde Daria een uniek concept rond elegantie in Mozarts muziek, in samenwerking met philharmonie zuidnederland en haar dirigent Jonathan Heyward. Ze werd ook uitgenodigd Mozart te spelen met Ton Koopman en het Orchestre Philharmonique de Radio France. Andere optredens dit jaar zijn onder andere haar debuut in het Konzerthaus Wien (Brahms en Scriabin), een programma voor twee piano's met Frank Braley in het Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam, als ook een recital in het Concertgebouw Amsterdam.

In het seizoen 2015-16 debuteerde Daria bij het Seoul Philharmonic Orchestra onder leiding van Stefan Asbury, het Noord Nederlands Orkest/Arvo Volmer, en was zij 'Artist in residence' bij het Los Angeles Chamber Orchestra. Ze gaf solo-optredens in Kings Place in Londen, Zipper Hall in Los Angeles, en het Istanbul Music Festival. Daria speelde eerder onder andere met het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Yannick Nézet-Séguin, Shi-Yeon Sung en JoAnn Falletta, Het Gelders Orkest/Christoph Poppen en het Radio Philharmonisch Orkest/Jun Märkl.

Igor Stravinsky ^{1882 – 1971}

Delen uit het ballet *Pulcinella*

Na de eerste wereldoorlog bedacht Sergei Diaghilev, de beroemde Russische choreograaf, dat het wel aardig zou zijn om een ballet te maken in de stijl van de *Commedia dell'Arte*. Het moest een ballet worden op oude Italiaanse muziek, in een modern jasje gestoken door Stravinsky. Hij stuurde Stravinsky een boek met composities toegeschreven aan Giovanni Battista Pergolesi (1710 – 1732), een veel te jong gestorven Napolitaanse componist. Na aanvankelijke aarzeling zag Stravinsky wel wat in deze charmante muziek. Zo componeerde hij in de periode 1919 – 1920 het ballet *Pulcinella*, dat geheel gebaseerd was op materiaal uit het Pergolesi boek. Alleen door nauwkeurig het originele notenbeeld naast dat van Stravinsky te leggen wordt duidelijk wat hij precies heeft veranderd. Enkele karakteristieken: Stravinsky breekt de frasering op in ongelijkmatige zinnen, husselt fragmenten dwars door elkaar heen, voegt ritmische onregelmatigheden toe en vervormt de harmonische constellatie tot eigentijdse klanken. Het knappe is dat het toch onweerlegbaar Italiaanse rococo blijft. 'Dankzij Pergolesi ontdekte ik het verleden', schreef Stravinsky later. *Pulcinella* werd het begin van zijn neoclassicistische stijlperiode. Tezamen met de Amerikaanse violist Samuel Duchkin stelde Stravinsky in 1933 een suite voor viool en piano samen uit delen van het ballet. In samenwerking met de vermaarde Russische cellist Gregor Piatigorsky werd een soortgelijke suite onder de naam *Suite Italienne* voor de combinatie cello en piano vervaardigd. Daniel-Ben Pienaar maakte een bewerking voor trombone en piano.

Een pompeuze *Introduzione* opent het ballet. De *Commedia dell'Arte* figuren presenteren zich aan het publiek. *Pulcinella* is één van hen. Hij is een komische bediende, een boers type, dat vol fratsen en grollen zit. We weten inmiddels dat de oorspronkelijke muziek, waarop het openings- en slotdeel is gebaseerd, niet van Pergolesi is maar van Gallo. Dan volgt een quasi melancholieke *Serenata*, waarin *Pulcinella* zijn geliefde *Pimpinella* het hof maakt. 'Terwijl de lammetjes grazen...en het eenzame herderinnetje zingend door het bos trekt...'. De *Tarantella* is een wervelende Napolitaanse dans waarin *Pimpinella* vol afschuw de benen neemt, nadat ze zich doodschrikt, omdat door magische krachten plots twee *Pulcinella's* tegelijk opduiken. In de *Gavotte con due variazioni* is het aantal *Pulcinella's* tot vier vermenigvuldigd. Het overbekende *Scherzino* is oorspronkelijk van Gallo. Het *Minuetto* is ontleend aan de canzone van Don Pietro *Pulpillette*, *fiammette d'amore* uit de opera *Lo frate 'nnamorato* van Pergolesi. De burlesque *Finale*, waarin alle toernarijen ten spijt de geliefden elkaar vinden, volgt zonder onderbreking

Maurice Ravel ^{1875 – 1937}

Trois chansons de Don Quichotte à Dulcinée

Het lukte Maurice Ravel niet om de drie door Georges Pabst bestelde chansons voor een film over Don Quichotte met in de hoofdrol de beroemde Russische bas Fiodor Chaliapine op tijd af te leveren. Te elfder ure ging de opdracht naar diens jongere collega Jacques Ibert. Pas in december 1934 gingen de *Trois chansons de Don Quichotte à Dulcinée* van Ravel in première. Het zouden zijn laatste composities zijn.

Lach (met een traan) om de ridderlijke aanbidding door de dolende Don van zijn *Dulcinée* in het Spaans getinte *Chanson romanesque*. Huil (met een glimlach) om de heroïsche adoratie door de godsvruchtige gek van zijn imaginaire geliefde in het *Chanson épique*, en toast tot slot op het sprankelende 'savoir vivre' van Manuel Cervantes in het *Chanson à boire*.

Igor Stravinsky ^{1882 – 1971}

Tango (1940)

In 1940 vestigde Igor Stravinsky zich in Hollywood. Hij trouwde met zijn minnares, Vera, die inmiddels van haar vorige echtgenoot was gescheiden. Voor zichzelf en zijn geliefde wist hij met hulp van vitamine 'r' verblijfsvergunningen voor de USA te regelen. Hij was de oorlogsdreiging in Europa, waar hij een panische angst voor had, ontvlucht en voelde zich in het warme Californische klimaat opperbest. Het eerste stuk dat hij in Amerika schreef was een wonderlijke pianocompositie, *Tango* genaamd. Het is een sterk syncopisch werk van ongeveer vierenhalve minuut. Het werd een bestseller, die tot op de dag van vandaag in allerlei arrangementen op de planken wordt gebracht. In 1953 maakte de componist zelf een bewerking van het stuk voor vier klarinetten, basklarinet, vier trompetten, drie trombones, gitaar, drie violen, altviool, cello en contrabas. Het uitermate lijzige – maar o zo onderkoelde – stuk is geschreven in 4/4 maat en deels gerelateerd aan het ritme van de tango.

Luciano Berio ^{1925 – 2013}

Sequenza V voor trombonesolo

In de periode tussen 1958 en 1995 schreef de Italiaanse componist Luciano Berio dertien stukken voor solo-instrumenten. Het zijn bij wijze van spreken stations langs het spoor van een muzikale ontdekkingsreis. De term *sequenza* verwijst naar het middeleeuwse gebruik om in de gregoriaanse zang op een enkele lettergreep (bijvoorbeeld op de laatste 'a' van alleluja) een lange reeks van noten te zingen. Bij Berio ontwikkelt zich uit het grondmateriaal een systematiek van herhalingen, variaties en ten slotte transformatie.

Gabriel Fauré ¹⁸⁸⁵⁻¹⁹²⁴

2 delen uit 'Masques et bergamasques', opus 112

De Franse genreschilder Jean Antoine Watteau (1684-1721) beeldde graag arcadische landschappen uit waarin jongeten jongedames ontmoeten en hen het hof maken met poëzie en muziek. Deze galante taferelen inspireerden de dramaturg René Fauchois (1882-1962) tot het bedenken van een 'choreografic divertissement' met passende muziek en gesproken teksten, met als achtergrond decors van Watteau. Hij benaderde Gabriel Fauré, met wie hij al eerder had samengewerkt bij de productie van Pénélope, met het verzoek enkele rococo-achtige muziekstukjes te componeren. De teksten voor het spektakel ontleende hij aan de in 1869 verschenen gedichtencyclus 'Fêtes galantes' van Paul Verlaine (1844-1896). De titel van het divertissement, 'Masques et bergamasques', ontleende Fauchois aan de eerste strofen van het gedicht 'Claire de lune' van Verlaine:

Votre âme est un paysage choisi

Jouw ziel is gelijk een uitverkoren landschap

Que vont charmant masques et bergamasques,

versiert met maskers en bergamaskers,

Jouant du luth et dansant, et quasi

luitspelend en dansend, en quasi triestig

Tristes sous leurs déguisements fantasques!

achter hun fantasierijke vermommingen!

Een bergamasque is letterlijk een inwoner van de Italiaanse stad Bergamo, maar de uitdrukking staat ook voor een volkse dans uit het Commedia dell'arte. Fauchois' 'choreografic divertissement' werd in 1919 in Monte Carlo uitgevoerd.

Het vierde deel 'Le plus doux chemin' is een trieste serenade van een volhardende, maar weinig succesvolle minnaar; in de oorspronkelijke versie op tekst van Armand Sylvestre. Ook de melodie van 'Claire de lune' is vervuld van een dromerige melancholie.

Erich Wolfgang Korngold ¹⁸⁹⁷⁻¹⁹⁵⁷

Tanzlied des Pierrots uit 'Die tote Stadt'

Erich Korngold, van origine Oostenrijker, vooral bekend om zijn filmmuziek, componeerde ook klassieke muziek. Dat deed hij al op zeer jeugdige leeftijd. Sedert Mozart had Oostenrijk geen wonderkind van de allure van deze vroegrijpe zoon van de muziekcriticus Julius Korngold gekend. Al op achtjarige leeftijd werd het knaapje aan de beroemde dirigent en componist Gustav Mahler voorgesteld. Elf jaar oud componeerde der Erich de pantomime 'Der Schneemann'. Mahler was zwaar onder de indruk van deze haast onwaarschijnlijke prestatie. In 1920 ging zijn meesterwerk, de opera 'Die tote Stadt' in Hamburg in première. In de tweede acte zingt de Pierrot van een dansgroep een sentimenteel liefdeslied op een wals: "Mein Sehnen, mein Wähnen, es träumt sich zurück." Na een glanzende operacarrière lokte Max Reinhardt in de jaren 1934/5 de componist vanuit Wenen naar Hollywood.

HAN VAN TULDER (www.hanvantulder.nl)

Muziek in de Noorderkerk:

de perfecte zaterdagmiddag in hartje Amsterdam.

Doe boodschappen op de biologische Noordermarkt, eet de beste appeltaart van Amsterdam bij Café Winkel en geniet van een uur concert in de Noorderkerk.

Volgende Noorderkerkconcerten

9 juni Academie KCO

16 juni Zapp 4

De Noorderkerkconcerten worden mogelijk gemaakt door:

AF amsterdams
AK fonds voor de
kunst

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS
De kunst van het geven

J.C.P. STICHTING
jong talent, cultuur & podium

BERGH STOOP & SANDERS
ADVOCATEN
Het Kersjes Fonds

PRINSELIJK
GEBONDEN

MET DANK AAN: Dille en Kamille, De Boerenmarkt en alle 'Vrienden van de Noorderkerkconcerten'.
Noorderkerkconcerten is zeer erkentelijk voor de steun van de leden van de Noorderkring

noorderkerkconcerten

/nkconcerten

noorderkerkconcerten.nl

info@noorderkconcerten.nl

020 620 4415